

ДИФЕРЕНЦІЙОВАНЕ НАВЧАННЯ УЧНІВ З ОСОБЛИВОСТЯМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ В ІНТЕГРОВАНІХ КЛАСАХ ЯК УМОВА РІВНОГО ДОСТУПУ ДО ЯКІСНОЇ ОСВІТИ

У статті представлено та охарактеризовано якісно нову модель освітньої інтеграції дітей з особливостями інтелектуального розвитку, в основу якої покладено ідею про створення при загальноосвітній школі диференційованих класів для дітей з різними пізнавальними можливостями, визначено порядок їх комплектування й специфіку навчально-корекційної роботи. Розкрито організацію навчально-виховного процесу, що здійснюється на засадах диференційованого підходу з урахуванням потреб, інтересів, можливостей кожного учня, поваги до його особистості, ставлення до нього як до свідомого, рівноправного суб'єкта навчально-виховної взаємодії з учителем, батьками та однолітками, визначено умови успішності інклюзивного навчання.

Ключові слова: освітня інтеграція, інклюзія, інтегрована форма навчання, диференційовані класи, діти з особливостями інтелектуального розвитку, вчитель інклюзії, вчитель дефектолог, асистент вчителя.

Концепція “Нова школа”, основні положення якої ґрунтуються на філософії рівних прав і можливостей, потребує переосмислення принципів, організаційних форм освіти, змісту, методів, технологій і засобів навчання, незалежно від стану здоров'я та особливостей психофізичного розвитку учнів. Основним завданням і кінцевою метою нової школи є забезпечення рівного доступу до якісної освіти всіх дітей, спрямування навчально-виховного процесу на всебічний розвиток дитини як особистості, нахилів, здібностей, талантів, трудову підготовку та професійне самовизначення. Як наголосив президент України Петро Порошенко у своїй промові до дня вчителя (2018), реформа освіти – пріоритет, а її мета – створення нової школи, де кожна дитина, у тому числі й діти з особливими освітніми потребами, відчуватимуть себе рівноправними членами громадянського суспільства.

Втім, незважаючи на те, що за останні 10 років в рамках проекту “Рівний доступ до якісної освіти” проведено певну роботу щодо розробки нормативно-правової бази інклюзивного навчання і приведення її у відповідність до міжнародних стандартів, у суспільстві ще не сформувалась думка щодо вироблення єдиного підходу до розробки і впровадження психолого-педагогічних технологій і механізмів спільного навчання дітей з різними пізнавальними можливостями. Уже перші результати дослідження засвідчують, що навчання цих дітей у загальноосвітньому закладі є складною, дискусійною, недостатньо вивченою проблемою та має як позитивні, так і негативні ознаки. Суспільство, вчителі загальноосвітньої школи, батьки дітей інклюзивних класів, громадські організації, вчені розділилися на два табори – тих, хто підтримує ідею включення дітей до загальноосвітнього простору, і тих, хто виступає проти.

Звичайно добре, що діти з особливостями розвитку навчаються в тих же школах, що і їхні ровесники без порушень, що вони перебувають у класах разом з дітьми відповідної вікової категорії, живуть у родині та мають однакові права і обов'язки. Важливим є й те, що особистість дитини формується не в замкненому колі собі подібних дітей – глухий серед глухих, сліпий серед сліпих, розумово відсталий серед розумово відсталих, а в середовищі, що забезпечує вищий рівень комунікації, соціальної взаємодії, взаємодопомоги та відповідно вищий рівень соціалізації й адаптації в соціумі.

Водночас, дискусійним залишається питання чи готове суспільство прийняти дитину такою, якою вона є, чи готові педагогічний і учнівський колективи загальноосвітньої школи психологічно, морально, соціально, ментально створити в закладі таке середовище і такі умови, що забезпечать динамічний розвиток дитини, зокрема, активності, самостійності у доступних видах шкільної життєдіяльності.

Ми не беремо на себе сміливість дати однозначну відповідь на всі ці питання, як не міг на

них відповісти відомий канадський вчений-сурдопедагог, доктор філософії, професор, дійсний член Британської спілки психологів, член Нью-Йоркської академії наук, один із активних організаторів інклюзивного навчання в Канаді – Майкл Родда.

Виступаючи на Міжнародній науково-практичній конференції “Сучасні тенденції розвитку спеціальної освіти: Українсько-Канадський досвід”, що відбулася в Києві у 2004 році, він зазначив: “Україна відрізняється від Канади і більшості країн західних демократій тим, що вона зберегла загальну систему спеціальних шкіл для дітей з особливостями розвитку. Ці школи є неоціненним осередком знань і досвіду. Україна нині стоїть на порозі прийняття серйозних рішень стосовно інклюзивного навчання. Такі програми справді корисні для багатьох учнів, але не для всіх і не в будь-який час” [7, 23].

Дійсно, при відповідних умовах в інклюзивних класах можуть навчатися учні, у яких відставання в психічному розвитку не пов’язане з органічним порушенням центральної нервової системи. Важливими умовами успішності інклюзивного навчання є:

- підготовка нормативно-правової бази;
- вчасне і належне фінансування потреб інноваційних змін в освіті, розробка і впровадження механізмів стимулювання процесу розвитку мережі навчальних закладів з різними формами навчання учнів;
- висока соціальна спрямованість суспільства, органів державного управління, регіональних громад, шкільної адміністрації стосовно формування політики змін у сфері освіти;
- наявність системи підготовки педагогічних кадрів до роботи в нових умовах та відповідних спеціалістів (команда), які розроблятимуть індивідуальні навчальні програми;
- високий рівень готовності батьків дітей з особливостями розвитку до участі у навчально-виховному і корекційно-реабілітаційному процесі.

Навчання цих дітей разом із здоровими ровесниками буде успішним, якщо в загальноосвітньому навчальному закладі створюватимуться спеціальні умови відповідно до потреб учнів. В тому числі, якщо навчання здійснюватиметься за спеціальними освітніми програмами, підручниками, надаватимуться педагогічні, психологічні та соціальні послуги кваліфікованими педагогами, які досконало знають особливості психічного розвитку учнів та враховують їх у навчально-виховній роботі. Інклюзивне навчання дітей дасть позитивні результати, якщо буде чітко прописаний механізм реалізації індивідуального-диференційованого, особистісно орієнтованого підходів до вибору доступного змісту, методів і форм навчання, що ефективно використовуються у сучасній спеціальній школі.

Успішне включення дітей у загальноосвітній простір визначається й тим, як у процесі розробки моделі інклюзивного навчання враховується досвід українських вчених, які не тільки обґрунтовано довели значущість суспільної турботи про дітей з особливостями розвитку, а й здійснили вагомий внесок у вивчення природи, причин, сутності дефективності, в розробку теоретичних і методичних основ їхнього навчання і виховання (І. Соколянський, А. Володимирський, І. Левінсон, М. Тарасевич, А. Красівський, М. Ярмаченко, І. Єременко, А. Гольдберг, Є. Соботович та інші).

На жаль, в процесі переходу до інклюзивного навчання спостерігається тенденція до необґрунтовано скороченої мережі всіх типів спеціальних шкіл і логопедичних пунктів. Обмежується зміст і обсяг корекційної, реабілітаційної та соціальної підтримки дітей, що суперечить здоровому глузду. За найменших проблем, що спричиняють неуспішність дитини у навчанні в загальноосвітній школі, її переводять на індивідуальну форму навчання в домашніх умовах. Це негативно впливає на якість освіти й позначається на формуванні навичок соціалізації та адаптації в соціумі. Втім, ми не заперечуємо можливість впровадження інклюзії, як однієї з перспективних форм спільного навчання дітей окремих нозологій, але й не розглядаємо її як панацею від усіх проблем і труднощів, що виникають у процесі їхнього навчання і виховання.

Характерною тенденцією сучасного стану розвитку спеціальної освіти є сформованість у суспільстві сталого прагнення до її структурного удосконалення, диференціації, охоплення навчанням таких категорій дітей, які раніше перебували за межами спеціальних шкіл та утримувалися в закладах закритого типу (діти з помірною, тяжкою, глибокою розумовою відсталістю). Як результат, в кінці ХХ – початку ХХІ ст. в Україні посилюється інтерес до пошуку шляхів і засобів втілення освітньої інтеграції розумово відсталих дітей в дошкільні та шкільні навчальні заклади, створюються умови для вивчення міжнародного досвіду спеціального навчання, активізується участь вчених і батьків в міжнародних науково-практичних конференціях.

Помітною стає готовність батьків цих дітей та громадських недержавних організацій до співпраці у вивченні та аналізі зарубіжного досвіду, спрямуванні його на урізноманітнення форм надання соціальної допомоги різним категоріям дітей з особливостями психофізичного розвитку та активної участі у контролі за якістю наданих комплексних педагогічних, психологічних і соціальних послуг.

Враховуючи вищезазначене, інтегроване навчання дітей з особливостями інтелектуального розвитку розглядається як альтернативна форма інклюзії. Освітня інтеграція розглядається нами як складний, цілеспрямований процес навчання дітей з особливостями розвитку в системі диференційованих класів загальноосвітньої школи, як процес формування у них інтелектуальних здатностей і способів діяльності, включення у різноманітні зв'язки і стосунки зі здоровими ровесниками та дотримання права на вибір доступної форми навчання з урахуванням їхніх інтересів, потреб та можливостей.

Перевага освітньої інтеграції полягає у тому, що:

– в умовах інтегрованого навчання як і інклюзивного, діти отримують освіту у загальноосвітній школі за місцем проживання;

– навчання здійснюється за варіативними планами і програмами, які є доступними для дітей з різними пізнавальними можливостями;

– навчальний процес здійснює кваліфікований вчитель – корекційний педагог, який досконало знає особливості психічного розвитку кожної дитини, враховує їх у навчальному процесі і, за необхідності, здійснює корекційне втручання не тільки на спеціальних заняттях, а й на кожному уроці;

– класи комплектуються за диференційованим принципом: від 4-6 дітей в одному класі до 12 в залежності від категорії учнів. Така наповнюваність класів дає змогу вчителю здійснювати індивідуальну допомогу і стимулюючу підтримку у навчальному процесі, не порушуючи логіки проведення уроку. Педагогічний вплив ґрунтується на глибоких і всебічних знаннях про особливості розвитку особистості, психічного стану здоров'я, працездатності і умов життя;

– в умовах інтегрованого навчання не виключається й можливість проведення спільних занять з учнями типового і атипового розвитку з образотворчого мистецтва, співів, фізичного виховання, трудового навчання та інших видів позакласної роботи.

Результати проведених досліджень дають підстави стверджувати, що інтегроване навчання є більш ефективним у суспільному вихованні і розвитку всіх дітей. Навіть простий елементарний аналіз умов, які сприяють розвитку дитини в інтегрованих класах показує, що така форма навчання потребує значно менших затрат і матеріальних ресурсів та зовсім іншого бачення мети і завдань, що ставляться перед новою школою.

Навчання дітей в інтегрованих класах за вже розробленими і затвердженими спеціальними Державними стандартами, навчальними програмами і підручниками забезпечить більш високий рівень загальноосвітньої підготовки і готовності учнів до самостійного життя порівняно з інклюзивною формою. Отже, інтегроване навчання може стати провідною тенденцією сучасного етапу модернізації системи навчання дітей з особливостями розвитку, що не вступає в протиріччя з технологією інклюзивного навчання тих категорій дітей, психічний недорозвиток яких не пов'язаний з органічним ураженням головного мозку.

Нами розроблено та апробовано модель інтегрованого навчання, що ґрунтується на створенні при загальноосвітній школі (за наявності відповідного контингенту) системи диференційованих класів для учнів з різними пізнавальними можливостями.

1. Основні класи комплектуються дітьми шестирічного віку, психофізичний і мовленнєвий розвиток яких відповідає віковій нормі та які підготовлені до шкільного навчання. Освітній процес здійснюється вчителем початкової школи (у старшому шкільному віці – вчителем-предметником) відповідно до Законів України “Про дошкільну освіту”, “Про освіту”, “Про загальну середню освіту” за типовими навчальними планами, програмами і підручниками, рекомендованими МОН України для загальноосвітніх шкіл. Наповненість класу учнями встановлюється відповідно до чинного законодавства. Термін навчання – 12 (11) років.

2. Інклюзивні класи комплектуються дітьми шестирічного віку, психофізичний і мовленнєвий розвиток яких наближений до вікової норми, а саме: соціально і педагогічно занедбаними дітьми, дітьми групи ризику, із затримкою психічного розвитку, із загальними недорозвитком мовлення. Як виняток, в інклюзивному класі можуть навчатися й інші категорії дітей за бажанням батьків та згодою Психолого-медико-педагогічної консультації. Як і в

основному класі, навчальний процес здійснюється спеціально підготовленим вчителем за навчальними планами, програмами, підручниками, рекомендованими МОН України для загальноосвітньої школи, адаптованих до потреб і можливостей дітей. Надання освітніх, корекційних і соціальних послуг на уроці та в позакласній роботі здійснює асистент вчителя, який має відповідну фахову підготовку на рівні бакалавра корекційної освіти. Не виключається й можливість навчання у цих класах інших категорій дітей за індивідуальними програмами та за умови готовності батьків до співпраці в навчальному процесі.

В інклюзивному класі створюються оптимальні педагогічні умови для компенсації недоліків дошкільного та сімейного виховання дітей, корекції відхилень в емоційно-вольовій сфері, соціальній поведінці, інших порушень психічних процесів (пам'яті, уваги, мислення, мовлення тощо), активізації пізнавальної діяльності. Психолого-педагогічна корекція, особливо в молодшому шкільному віці, має здійснюватись систематично, комплексно, індивідуалізовано, залежно від особливостей розвитку дитини. Вчитель інклюзивного класу, використовуючи програмно-методичне забезпечення і застосовуючи індивідуальний та диференційований підходи, повинен враховувати рівень розвитку пізнавальних можливостей учнів. За сприятливих умов у родині та уміло здійсненому педагогічному підході ці діти долають відставання і задовільно, хоча й не в повному обсязі, опановують навчальну програму. Наповненість класу становить не більше 20 учнів, серед яких 2-3 учні з особливостями психофізичного розвитку. Термін навчання – 11(12) років.

Навчальний процес здійснюється вчителем інклюзивного навчання та асистентом вчителя відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 15.08.2011 року № 872 “Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах” та Закону України “Про внесення змін до деяких законів України про освіту щодо організації інклюзивного навчання” 2014 року № 30. До речі, цим же законом передбачається й створення при загальноосвітній школі спеціальних класів, розроблено і затверджено МОН України положення про їх діяльність.

У разі відновлення здоров'я, досягнення стабільних успіхів у навчанні учні інтегрованих класів за висновком ПМПК та згодою батьків можуть переводитись в інклюзивні класи для продовження навчання.

3. Класи компенсаторного та розвиткового навчання комплектуються дітьми 6-7 річного віку, психофізичний і мовленнєвий розвиток яких не відповідає віковій нормі. Зокрема, це діти з легкою і помірною розумовою відсталістю та затримкою психічного розвитку органічного походження, зі стійкими (важкими) порушеннями поведінки.

Відповідно до Концепції інклюзивної форми навчання, освітній процес здійснюється корекційним педагогом за спеціальними навчальними планами, програмами і підручниками, рекомендованими МОН України для дітей з розумовою відсталістю. Поза сітки обов'язкових занять з учнями проводяться уроки з розвитку мовлення, орієнтування у просторі, ритміки, лікувальної фізкультури, що спрямовані на вирішення специфічних завдань, зумовлених особливостями інтелектуального розвитку дітей. Навчальний процес супроводжується активним використанням спеціальних методів і засобів корекції порушень у розвитку, правильною організацією охоронно-педагогічного режиму, стимулюванням компенсаторних процесів, посиленням педагогічного керівництва навчальною діяльністю учнів. Наповненість класу становить не більше 12 осіб, термін навчання 11 (12) років.

4. Соціально-педагогічні класи комплектуються дітьми за рішенням ПМПК, що констатує наявність у них помірної, важкої або глибокої інтелектуальної недостатності, а також дітьми з вадами зору, слуху, опорно-рухового апарату в поєднанні з розумовою відсталістю та затримкою психічного розвитку, важко хворими на аутизм, сліпоглухими дітьми. Навчальний процес здійснюється корекційним педагогом за спеціальними навчальним планом, програмами, підручниками і посібниками, рекомендованими МОН України для класів компенсуючого і розвивального навчання, адаптованими до потреб і пізнавальних можливостей дітей.

Зміст програм (в тому числі і індивідуальних) включає такі розділи: сенсорний, мовленнєвий, фізичний, естетичний розвиток дітей молодшого шкільного віку, виховання у них навичок самообслуговування і особистої гігієни, різних дій з предметами. В учнів старшого віку формуються елементарні трудові навички, соціальні норми поведінки, активність і комунікативність. Проводяться також заняття з елементів грамоти, письма, рахунку, музики, образотворчого мистецтва, трудового навчання, лікувальної фізкультури, соціально-побутового

орієнтування, орієнтування у просторі, що мають життєву і практичну спрямованість. Наповненість класу становить 6-8 осіб. Не виключається й відкриття підготовчого класу. Термін навчання 11(12) років.

Розроблена та охарактеризована нами модель освітньої інтеграції дітей з особливостями інтелектуального розвитку розглядається як одна з найефективніших форм навчання дітей цієї категорії. Основні положення цієї моделі ґрунтуються як на наукових засадах, так і на ціннісних орієнтаціях, політичних, світоглядних позиціях громадянського суспільства. Організація навчально-виховного процесу за цією моделлю здійснюється на засадах диференційованого підходу з урахуванням потреб, інтересів, можливостей кожного учня, поваги до його особистості, ставлення до нього як до свідомого, рівноправного суб'єкта навчально-виховної взаємодії з учителем, батьками та однолітками.

Таким чином, навчання учнів в інтегрованих класах, забезпечуючи право дитини на рівний доступ до освіти та вибір обсягу і форми її одержання, максимально враховує і високі вимоги, що ставить суспільство до освіти учнів і потенційні можливості кожної дитини. А це є ключовим у підготовці цих дітей до самостійного життя і праці.

Використана література:

1. Бондар В. І. Від рівних прав до рівних можливостей // Соціальна і життєва практика дітей з інтелектуальними порушеннями в умовах навчально-реабілітаційних центрів: Практично зорієнтований посібник / за ред. І. Г. Єрмакова та ін. Дніпро "Інновація", 2018. С. 32-41.
2. Бондар В. І. Тенденції розвитку освіти дітей з психофізичними вадами в Європі та Україні. *Зб. наук. праць Кам'янець-Подільського національного університету імені І. Огієнка*. Вип. XXI, Ч. 1, Серія соціальна педагогіка, 2012. С. 7-27.
3. Бондар В., Синьов В., Тищенко В. Чи приживеться північноамериканська модель інклюзії в Україні? *Рідна школа*. 2012. № 8-9. С. 20-27.
4. Дефектологічний словник: навчальний посібник / за ред. В. І. Бондаря, В. М. Синьова. Київ: "МП Леся", 2011. 528 с.
5. Синьов В. М., Бондар В. І. Освітня інтеграція учнів з інтелектуальними порушеннями / Мін-во освіти і науки України; Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015. 398 с.
6. Сухомлинський В. О. Найвідсталіші у класі // *Вибр. тв.* Київ: "Рад. школа", 1977. Т. 5. С. 584-590.
7. Родда М. Громадянське суспільство, Канада, Україна і проблеми освіти глухих. *Сучасні тенденції розвитку спеціальної освіти (Українсько-Канадський досвід): матеріали Міжнар. конф.*, Київ, 25-26 травня 2004 р. / за ред.: В. І. Бондаря, Р. Петришина. Київ: Наук. світ, 2004. С. 21-25.

References:

1. Bondar V. I. Vid rivnykh prav do rivnykh mozhlyvostei // *Sotsialna i zhyttieva praktyka ditei z intelektualnymy porushenniamy v umovakh navchalno-reabilitatsiinykh tsestriv: Praktychno zoriientovanyi posibnyk* / za red. I. H. Yermakova ta in. Dnipro "Innovatsiia", 2018. S. 32-41.
2. Bondar V. I. Tendentsii rozvytku osvity ditei z psykhofizychnymy vadamy v Yevropi ta Ukraini. *Zb. nauk. prats Kamianets-Podilskoho natsionalnoho universytetu imeni I. Ohiienska*. Vyp. KhKhI, Ch. 1, Seriiia sotsialna pedahohika, 2012. S. 7-27.
3. Bondar V., Synov V., Tyshchenko V. Chy pryzhyvetsia pivnichnoamerykanska model inkluzii v Ukraini? *Ridna shkola*. 2012. № 8-9. S. 20-27.
4. Defektolohichni slovnyk: navchalnyi posibnyk / za red. V. I. Bondaria, V. M. Synova. Kyiv: "MP Lesia", 2011. 528 s.
5. Synov V. M., Bondar V. I. Osvitnia intehratsiia uchniv z intelektualnymy porushenniamy / Myn-vo osvity i nauky Ukrainy; Nats. ped. un-t imeni M. P. Drahomanova. Kyiv: Vyd-vo NPU im. M. P. Drahomanova, 2015. 398 s.
6. Sukhomlynskyi V. O. Naividstalishi u klasi // *Vybr. tv.* Kyiv: "Rad. shkola", 1977. T. 5. S. 584-590.
7. Rodda M. Hromadianske suspilstvo, Kanada, Ukraina i problemy osvity hlukhykh. *Suchasni tendentsii rozvytku spetsialnoi osvity (Ukrainsko-Kanadskyi dosvid): materialy Mizhnar. konf.*, Kyiv, 25-26 travnia 2004 r. / za red.: V. I. Bondaria, R. Petryshyna. Kyiv: Nauk. svit, 2004. S. 21-25.

Бондарь В. И., Золотоверх В. В. Дифференцированное обучение учеников с особенностями интеллектуального развития в интегрированных классах как условие равного доступа к качественному образованию.

В статье представлена и охарактеризована качественно новая модель образовательной интеграции детей с особенностями интеллектуального развития, в основу которой положена идея о создании при общеобразовательной школе дифференцированных классов для детей с разными познавательными

возможностями, определен порядок их комплектования и специфика учебно-коррекционной работы. Раскрыта организация учебно-воспитательного процесса, который осуществляется на принципах дифференцированного подхода с учетом потребностей, интересов, возможностей каждого ученика, уважения к его личности, отношение к нему как к сознательному, равноправному субъекту учебно-воспитательного взаимодействия с учителем, родителями и одноклассниками, определены условия успешности инклюзивного обучения.

Ключевые слова: образовательная интеграция, инклюзия, интегрированная форма обучения, дифференцированные классы, дети с особенностями интеллектуального развития, учитель инклюзии, учитель дефектолог, ассистент учителя.

Bondar Vitalii, Zolotoverh Vladlena. Differentiated education of schoolboy with intellectual development in integrated classes as a condition for equal access to quality education.

The article presents and describes a qualitatively new model of educational integration of children with peculiarities of intellectual development, which is based on the idea of creating a differentiated classes for children with different cognitive abilities at secondary schools, the order of their acquisition and the specifics of teaching and correction work. The organization of educational process is carried out, based on the principles of a differentiated approach, taking into account the needs, interests, opportunities of each student, respect for his personality, the attitude towards him as a conscious, equal subject of educational and educational interaction with the teacher, parents and peers, and the conditions for the success of inclusive education were determined.

Keywords: educational integration, inclusion, integrated form of education, differentiated classes, children with peculiarities of intellectual development, teacher of inclusion, teacher defectologist, teacher assistant.

УДК 371.212.7

Бернацька О. В.

СТРАТЕГІЇ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО УЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Стаття розкриває ключові аспекти проблеми застосування навчальних стратегій формування іншомовної компетенції при підготовці майбутнього учителя початкової школи та іноземної мови. Особлива увага приділяється визначенню ключових понять цього дослідження: навчальна стратегія, лінгводидактична стратегія, стратегічна компетенція, комунікативна стратегія. Дії в межах стратегій навчання та викладання називають тактиками.

В ході дослідження визначено такі ключові навчальні комунікативні стратегії формування іншомовної компетентності майбутнього учителя початкової школи: продуктивні стратегії (усне монологічне мовлення: гра-драматизація, декламація віршованого матеріалу; писемне мовлення: випуск газет, Коміксів, абетка лексика педагога); рецептивні стратегії (аудіювання, читання матеріалу казок); інтерактивні стратегії (усне ситуаційне діалогічне мовлення, моделювання ситуацій, рольова гра, ділова гра (професійна), театральна постановка); посередницькі стратегії (усний та письмовий переклад, переказ, написання есе).

Ключові слова: стратегії навчання, іншомовна мовленнєва компетентність, застосування навчальних стратегій, майбутній учитель, іноземна мова.

Зміни, які відбуваються в галузі підготовки майбутнього учителя початкової школи та іноземної мови, вимагають вдосконалення їх іншомовної мовленнєвої компетентності та відповідної методичної підготовки, що передбачає вміння навчати іноземної мови з застосуванням сучасних навчальних стратегій.

В змісті Концепції “Нова Українська школа” визначено необхідність розуміння учнем власної навчальної стратегії, задача учителя навчити учнів обирати найбільш оптимальну навчальну стратегію опанування іншомовного матеріалу. Правильно обрані навчальні стратегії зроблять процес формування іншомовної мовленнєвої компетентності молодших школярів більш ефективним і водночас цікавим. Щоб досягнути цієї мети перед майбутнім учителем іноземної мови у початковій школі постає завдання визначити власні навчальні стратегії, які є найбільш ефективними в процесі формування іншомовної мовленнєвої компетентності і визначитись зі стратегіями іншомовної підготовки молодших школярів.

Майстерність сучасного учителя початкової школи полягатиме у розумінні вікових та психологічних особливостей розвитку молодших школярів при виборі форм застосування типових навчальних стратегій, аналізі найбільш ефективних стратегій навчання іноземної мови та відборі